

ESNAGY JÓZSEF

A gyûlölet kora

VERSEK

Z-füzetek/113

ESNAGY JÓZSEF

A gyûlölet kora

VERSEK

BUDAPEST

|

Z-füzetek/112

Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS

Tipográfia:
DOMJÁN ISTVÁN

—

© Esnagy József

|

|

Gábornak és Attilának

—

—

|

|

—

—

|

|

Panel-proli, őszi tájban

—

|

—

—

|

Azt mondták

Azt mondták, te vagy a legjobb,
a legerősebb a semmiből is mindent
teremteni tudó Isten után,
te emelsz falat téglából és betonból
meghitt otthonoknak,
te hozod felszínre a meleget adó
szenet, te szivattyúzod ki a földgázt és az olajat
a földből, a te izmos karod emel
habzó folyóink fölé hatalmas hidat,
hogy járn tudjon vizeink fölött a szeretet,
a te erőd ácsol padot a házak
elé, a közterekre, hogy friss levegőt
szippanthassanak a megfáradt
öregék, a te kezed önti a vasat
öntőformába, és a te ujjaid indítják el
a dübörgő gépeket
a gyárak sötét odújában.

És azt mondták, te vagy az, aki
a magot elveted a fölszántott földbe
s vigyázol rá, hogy ne sodorja el
víz, mocsár, iszap,
te neveled, táplálsz,
becézgeted, simogatod
és siratod, ha halvány és beteg,
ha vihar összetöri, jég szétzúzza,
nap kiszárítja, özönvíz elönti,
vadak lerágják, gombák elölik,
tolvajok legázolják, sirályok ledöntik,
varjak ellepik, kóbor kutyák kikaparják,
kukacok kifúrják és a villámok
fölégetik.

Most a tisztára söpört, százzsebű
bankok kérik a neved és megmosolyogják
esetlenségedet a hátad mögött,
és a nincsteleneket lenéző

tekintetek szigonyával néznek rád. Ügynökök
hada, fekete kabátos piáros urak sietnek
el mellőled. Pénztelen szagodat
már messziről megérik és kevés tulajdonod
ötszörösét kéri biztosítékként,
mielőtt aláírnák kérelmedet,
mert a pénz és a tudás felértékelődött,
– köpik a szemedbe.

De neked nincs időd barangolni
paragrafusok erdejében, nincs időd
járkálni kémcsövek labirintusában,
nem metszheted fel az emberi bőrt
rákos sejtek után kutatva,
nem sétálhatsz aktatáskával a hónod alatt,
nem írhatasz verseket,
nem kottázhatod le a madarak énekét,
nem üzérkedhetsz értékpapírokkal,
mert neked trágáznod kell
a földet, megmunkálni a vasat,
beindítani a turbinát, fölkapcsolni
a villanyt, helyére illeszteni a fogaskereket,
míg édestestvéred az űrben sétálva
kémleli az eget.

Csak állsz és vársz, és biztatod magad,
mert tudod: erő és értelem jó ha együtt működik,
ha nem akarja birtokolni és kifosztani egymást,
ha érdekét és érdemét
egyik a másik fölé nem helyezi,
mert minden kéz és minden alkotás
kihagyhatatlanul fontos,
mert ha egy is hiányzik a sok közül
előbb-utóbb küblink se lesz már
és bélsarat üríteni csak a földre tudunk,
hiszen tudjátok, barátaim,
Cheops fáraó piramisa is úgy épülhetett fel,
hogy sok emberkéz csiszolta
és görgette ahhoz
a követ.

A múltó idő számvetése

Mindig az történt,
amitől iszonyodtam,
az, amit soha nem akartam,
hiába ha testemről levakartam
a szemetet, ó, Istenem,
Te láttad, milyen bamba voltam,
öntelt és hiú, mint kiáradt patak,
önmagammal, mert nem tiszteltem
eszesebbet, okosabbat,
mikor kukoricán térdepeltem előtted
bizakodva és ostobán,
pedig gyötört százféle hazugság
a hallgatag éjben! S mert nem néztem
az elszürkült, meztelen égre,
begőzöltem sokszor jó előre,
hiszen hagytam magamat etetni
gyerekes tanmesékkel,
hogyan jön majd olyan kor,
amikor ember embert nem ítél el,
mert érteni fogja a
naivan lobogó csillogást
a rend, és úgy fogjuk egymást szeretni,
hogyan nem lesz szívünkben gyűlölet.

Hogyan nem lesz szívünkben gyűlölet, hittem,
mégis minden úgy lett,
ahogy nem akartam,
hiszen akarva, nem akarva,
cipelt, vont magával a kor,
ez a gyilkos örület,
mert nem állt mögöttem féltő csődület,
hogyan vigyázzon rám,
így mindig csak én voltam az,
aki barátot s idegent szeretettel átölelt,
naiv gyerekként, ostobán,

— |
hogy mint bohócot kinevessenek,
hagyva álmodozni az ártatlan bolondot,
mert tudták, szép ideáimat
megvalósítani soha nem tudom.

Ennyi volt

Ady Endrére emlékezve

Nagy szemekkel a halál után,
mikor már nincs nő, aki féltse,
hiába néz rád, nincs segítség;
a halál nem jön kétszer érte.

Ennyi volt, de nem csupán ennyi.
Kinek emberi volt a vétke,
ölelt kurvát, és hű szeretőt,
nagyuram, ím ez lett a vége.

— Csitt! Már nem mondja senki:
Élni jobb, mint meghalva lenni!
Ugye Ady úr, jobb lenne úgy? —

Az élet lepusztul gyorsan,
Párizsban az ősz zörög zordan,
s kis dalokkal a szél messze fut.

Döbrögi sirató

Hajlamom van az első botütésre.
A Ludas Matyínál frusztráltabb vagyok.
Szeretem a ludat, a jó kövéret.
Mohón zabálok, majd beleszakadok.

A Matyiról nincsen jó véleményem.
Mért falhatna ő is finom falatot?
Esze, ha van is, én nem nagyon értem.
Disznóság, Uram, ha botütést kapok!

Csupán ötven botütés volt kimérve
paraszt ülepére, miért hát a zaj,
hangoskodás, lázadás és ígéret,
hogy háromszor veri el urát a gaz.

Ez a föld itt az én öröklött földem.
Ősi juss, tudják ezt pandúrok s papok,
és kántálom én is, ameddig élek:
enyém a kenyér, enyém a gazda jog.

Ne sírjon senki, ha hajt büszke vérem.
Jöhetnek évszázadok kicsik s nagyok,
akinek pénz zörög tömött zsebében,
attól botot kapni proletár-dolog.

Ropogó utcazajban

Minden hangos szóra meg-
rebbenek, amikor megyek
az utcán, pedig dél van.
Harangozzák a delet.

Mint egy jámbor utazó
járok e sivatagon át,
s nincs kéz, mely megitatna,
habár várom italát.

Kopp-kopp, kopogó szívem
dübörgő tamtamján üzen
a világ, ahogy pörög
velem, de már nélkülem.

Már semmi nem végleges,
adaptál egy-egy pillanat
és a kor, amely júdás-
arcával el-s megiaszt.

Ropogó utcazajban,
miként a Vétlen Üldözött,
szomorúan hallgatom,
harminc ezüst, hogy zörög.

Az Úr és Mózes párbeszéde a Sinai hegyen

Nem ti vagytok-e választott népem,
mely az első szóra elhagyott engemet,
hogymé imádja az aranyborjút?
Legalább egy maradt volna hű köztetek!
S nem szeplőtelen már egy asszony
sem és egy leány sem szüzi már.
Senki sem hódol fölvert sátram alatt;
a lélek könnyű daloktól sivár.
S hatalmam is régen gyengülőben
szemetekben. Mit érne kösziklára írt betűm,
hiszen a szívetekben nincsen szeretet
és megbocsátás, csak szörnyű bűn.
Áldásra így hogy nyújthatnám kezem.
Haragom szörnyű, tüzes, mint a nap.
Egyességet kötni minek nekem
veled! - Ha elpusztítalak, mi van?
Csak magamat csalnám, nem tégedet,
bár kárpótolna sok minden, mit tettem én,
míg hűséges szolgálaim: halak és vadak
jönne nek hozsannázva felém.

Uram! Uram! ne bánts tébolyult népedet,
nem tudják mit, miért nem szabad.
Akik ma hangosan üvöltönek, azok

tegnapjaikért bűnbánatot tartanak.
Megalkuvásaikért, szolgálataikért
váltanak Urat, gyászt és ünnepet,
hiába mondanád nekik: miért nem segítettél
magadon, talán akkor én is megsegítelek.
Negyven szörnyű nap, vagy akár negyven év
a sivár és kietlen pusztá égi alatt
nem termel annyi gyötrelmet és szenvedést,
hogy nyakasságukban megváltozzanak.
És nincs szívükben megbocsátás és hála
se jóra, se rosszra, mert gátlásaik nincsenek.
Az aranyat imádják, s ha nem adsz nekik,
üvöltenek, akár a dühödött részegek.
Mégis, Uram, tekints alá és nézd; sírnak,
ha gyászuk van, és vigadják az ünnepet.
Talán egy kicsit rád is hasonlítanak.
Bocsásd meg nekik, amiért ilyenek.

Szabálytalan ima

Az emberek fáradtan kóborolnak:
– Hol az a tenger, amely megnyitja hajkait?
Hol az Út, amely az Ígéret földjére vezet el minket,
követve Mózes útmutatásait?

Lassan elfogy a víz, és elfogy már az étel,
és hitünk kő helyett futóhomok lesz.
Bárányainkat a reménytelenség
emészti el, és nem tudjuk, mit érez

Urunk, míg annyi árváság és baj közt
lelkünk szép aranyporát földbe túrva
marakodunk eszmén és szelet kenyéren,
hiába int a múlt vészjósló ujjá.

Arcunkon a fény szájalomra méltó.
Tarisznyánkban száraz, megszegett kenyér,
Reményeinknek a remény ad társat
az úton, s a kiömlő, megannyi vér.

Panel-proli, őszi tájban

Föléled lassan mindened.
Magányod súlya egyre nő.
Görbíti hátad, ősszenyom.
Hulló levél a szemfedő.
Szárad a tarack-dudvaszár.
Örömed, ha van is, zord és sivár.

Gyomrod zörejét hallgatod.
Nyeled a babot s néha mást,
mi böffent s szélllel föl puffaszt,
mert a gazda jó s megkinált.
De megköszönni nincs erőd
a vályút: itatód és etetőd.

Itatnak s etetnek, amíg
van hasznos hozó érdemed,
de ha már nincsen hozamod,
nem kellesz többé senkinek.
Hiába várod a jó szót,
Kinevet a világ, mint egy torzót.

S ha a kedved elszomorít,
mivel látod, miként ámit
s butít a rend, mely birkaként
terel, és sohasem lázít
sorsod ellen, hogy élükön
fenjed késeid köszörűkövön;

|

már nem várod a holnapot,
mi frusztrál majd Istent s embert,
mert fiaddal is kibabrál
a kor, hát mért szeressed,
hiszen épp olyan kegyetlen
lesz sorsa, mint tiéd! – Vagy talán nem?

|

—

—

|

|

Négyzetrács

—

|

—

—

|

Valami nincs rendben, ebben a Paradicsomban

Valami nincs rendben, ebben a Paradicsomban,
mert először a szeretetünk hiánya az,
ami a szívünkre csavarodik,
aztán a mindent elöntő gyűlölet
eliszaposodása, mélysége,
a száguldó utak mellett sűrűsödő sírkeresztek
friss koszorúi, és a kukákba dobott csecsemők
szörnyű magányossága, árvasága,
korcsosuló lelkünk együgyűsége és idegensége,
amikor a szavakat kifacsarjuk, eltorzítjuk, átértékeljük,
kimossuk és kitergetjük, mint egy elkoszlott ruhát,
miközben sekélyes gondolatainkat
fennhangon hirdetjük.

Valami nincs rendben, ebben a Paradicsomban,
hiszen bűneink egyre szaporodnak,
mert elfelejtettük már a zöldülő fák és bokrok
egyszerűségét, tisztaságát,
csak az emberi hatalom képmutató varázslatát csodáljuk:
a szabadság szabadossá vált körútjait,
az eszméletlenségig túlkiabálható tereit,
vándor állatait: csigalassú eszméléseit,
szamár indulatait, papagáj kirakatait,
karvaj gazdagjait, skarabeus szegényeit,
mint megkövült csillagállatok
dicsérve önmagunkat, akár a meztelen illatokat.
Valami nincs rendben, ebben a Paradicsomban.
Valami nincs...

Nem tudom, mi ez

Varga Rudolfnak

Nem tudom, mi ez a félrehúzódo szív
belső tereit naponta át-átrendező szomorúság,
amely arra kényszerít,
hogy újból és újból elmondjam
korunk letaposott hegyeit, mélyre ásott
koponyacsontjait, megszemélyesítve
az otthontalanok és a kítaszítottak
roppant seregét, ahogy lehajtott fővel
haladnak a reménytelenség
poros országútjain.
Pedig távolodni szeretnék
lelkiismeretem kínzó szennyestől,
de szégyenemmel nem teríthetem le
az arcomat, nem foghatom le
a Nap felé tekintő szemem,
és nem némíthatom el
étellel teletömött számat. A szégyen
pírjait nem áztathatom be a szabadság
vizenyős teknőibe. Párnát sem rakhatok
a kor kökemény dereka alá,
hiszen naponta lidérces álom duzzasztja fel
széthulló ereim meszesedő folyóit,
és a szívemet zsilipellő billentyűk
föl-fölzúgó hab-fodrait.
A tehetetlenség lehúz,
mint a tenger mélyén áramló hajó
farvizének a sodra
szétzúzva már a partra igyekvő tutajok
Napszitta szigetét;
a léthez való jog biztos kikötőjét,
az érzelmek beiszaposodott kútjait.

Lassan lepörög szívünkről

Lassan lepörög szívünkről a csönd,
mint úr faláról lemálló magány,
hiszen hiába virrasztottunk
annyi éven át,
mégis tudatlanok maradtunk,
mert nem hittük el,
hogy a jólétinek mondott társadalom halott.
Halott.

— — — Most itt fekszik előttünk,
mint a huszadik század
legnagyobb átverése,
hiszen közép-európai idő szerint
már legalább húsz évvel ezelőtt
kimúlt, kihűlt csak
mi nem vettük észre,
mert annyira sóvárogtunk
hasznos és haszontalan
tárgyai után, megtagadva
a forradalom szegényes rongyait.
Most jó szándékkal a szívünkben
itt toporgunk a holnap kapujában,
míg a megcsalatottak döbbsent
tekintetével bámuljuk az Ég
hulló csillagát.

Élőbeszéd

Györe Imréhez

Nem hinném, hogy a léptek elhagynak
bennünket, csupán szétfroccsennek a talpunk alatt,
mint a sár és meg-megcsusszannak,
akár a kráterek alján a megolvadt
anyag, amelyből Krisztus arca, no, igen,
egy kis képzavartól eltekintve, kitekint.
„Új Napot igen, nem mást...” Csak hűséges barátot,
hűséges társat, hűséges szeretőt,
és nem Dózsa György húsából
farkasfoggal harapó testvért, nem egy félelemtől haragos
hatalom által megcsonkolt Che Guevarát,
hogy elbújhassunk a bizonyosság sáncai mögé,
és nem a Templomból kiűzetett kufárok
siserehadát, orrfacsaró bűzét hazug írástudóknak
és farizeusoknak, és nem azt a Jeanne d' Arc-i arcról
letépett mosolyt, amely mindig fölragyog
a lobogó máglyatűzben,
nem a lángelme lelkiismeretét vallató
vallomást a megmentett
életekről; nem Nagaszakit, Hirosimát,
de az értelemnek elfogadható beszédet,
a léleknek megbizonyosodást, nem meghasonulást,
a jónak türelmet, lázas várakozást,
a tájnak zöldet, patakot, vízmosást,
kertjeinkbe virággal illatosított almafát,
körtefát, meggyfát, cseresznyefát,
emberibb arcát egy elviselhetőbb jövőnek.

Te és én

*Jó ideje
mindenki hiányzik:
én, te, ő, mi, ti.
És persze ők.
Kár is volt mondani.
(Györe Imre: Helyzet)*

A valóság persze hogy nem pontosan azonos
azzal a metaforával, amely
felderíti számunkra a lényegét,
hiszen felismerése olyan bonyolult,
akár a testvéri szeretet, amelyre
olyan nehéz rátalálni
ebben az arctalan
éjszakában. Siklóteste olyan,
mint a légüres tér,
amelyben már nem a tárgyak
megszerzése, birtoklása a lényeg,
hanem szolgálni kész egyszerűségük,
tisztaságuk.
Az a gyönyörűség,
amely által te és én,
ti és ők, vagyis mi mindannyian
szeretünk valamit,
amelyhez mindig közel érezzük magunkat
ebben a szabadnak hazudott,
nappallá dúsított éjszakában.

Megpróbálom

A pék nem alakítja hold-formára a kiflit,
egyre egyenesebbre formázza a kelleténél,
pedig hasonlatosabb lenne úgy önmagához,
ha meghajlítaná a tésztát, mint a derekát
a kemence előtt. Néha én is görnyedten állok
a lisztporos szélben
s megpróbálom a fák görbe gerincét
kiegyenesíteni, hogy barátaimmá legyenek.
Megpróbálom
érdekeltségi viszonyunkat ily módon helyreállítani,
hogymint létrejöjjön pusztuló idegrendszerem
és a mindent kibíró vegetáció között.
Ilyenkor robusztus és meghaló
lombkoronák ínycsiklandozó leveleikkel aranylanak
felém az utcán. Befelé sodródnak a szívem felé.
Még lélegzenek,
s távoli smaragdhegyek zöldje borul emlékeim közé.
Egy bokor asszonyi teste zuhan fiatal arcom elé.
Kuporgok a meg-nem-tanulható szerelem előtt,
s újszülöttként sírok.
Anyám ösztönös anyaszeretetével vigyáz reám.
Visszahullok szerelemtől fölgyulladt ölébe:
Apám ondósejtje lesznek.
Viruló alma egy nyártól kipirult almafán.
Didergek. Már mennék hazafelé. A szerelem felé.
A megtermékenyülés felé, hogy felnövekedvén
kiegyenesíthessem a fák derekát. A fáradt pék derekát.
Sétálva emlékeim közt, a lisztporos szélben.

Négyzetrács

T. D. Mesternek

Megvallom:
sokáig nem értettem
mi értelme van annak
ha egyre apróbb s apróbb
krisztuskereszttel
szabdalunk fel egy négyzetet
Nem értettem
hogy azzal a sok-sok
egymásba nőtt vonással
miként tudjuk azt az 1-et
64 darab négyzetté szelni úgy
hogy több legyen
mint volt az 1 egész

Már tudom
ezzel az egyszerű kézmozdulattal
létrehozott 64 síkelem
egy-egy ablakán belül
64 villogó szemű sasmadár
a végtelen szabadság
önfeledt iramát élvezzi
De nekem
néha-néha mégis úgy tűnik
hogy a 64 négyzetet egybetartó 65. elem
minden egyes rácsvonalán
csupáncsak egy-egy rabmadár kapaszkodik

Ilyen kettőségben létezem én is
félve önmagam
hiába ha ijedten lökném el magamtól
ezt a szerencsétlen
biológiai alakzatot
amelyről azt mondhatom:
íme én vagyok

Maga sem tudja

Ma még enyém a magzatát elvetélt idő,
az üllön megmunkált anyag,
a félig kimondott szó és a múlt
sós könnye, amely végigcsorog
hűtlenül elhagyott szeretőim arcán.
Pedig a bűnös nem én vagyok.
Én csak a ki-és felhasználó
szavazatok dögcédulája vagyok.
A becsapottak és átverték
reménytelen seregéből,
akit mindig eladtak és megvettek
a tisztesség és a becsület
harminc ezüst forintjáért.
Aki ezer év óta
töviskoszorúval a fején ballag,
maga sem tudja, hogy miért,
keresztre-feszítettésre
a Golgotára.

Azóta hiszek

Azóta hiszek egy szebb és jobb világ
eljövételében, amióta a szabadság
lángoló ketrecében tengetem
fogyatkozó nappalaimat.
Amióta feléledtek közelmúltunkat
önös érdekből tagadók éhes
ragadozói, a múlt hibáit és bűneit
gátlástalanul felnagyítók,
a sikereit pedig törpévé zsugorító dögevői.
Amióta a megelőlegezett bizalom szavazatai által
megválasztott fölkentjeink
zsákmányszerző serege élvezkedik
a szegénység könnyű-ízű tengerében.
Amióta a törvényes lehetőségeikkel

visszaélő cselekedetek
mindennapjaiban a múlt cinikus
visszatértét látom.
Amióta a vissza nem térítendő milliók
kiagyalói és élvezői
arcukra öltik a szegények
életfogytiglanra ítéltetett tekintetét.
Amióta a múlt igazságtevői
a húsfafazék körül tülekedve
hazáról és népről szónokolnak,
és pirulás nélkül
okádják arcunkba eljövendő idők
nagyszerű lehetőségeit.
Amióta törvényeinket
a maguk szája íze szerint alkotók
szó-buldózereikkel lesöprik lelkükről
az igazság és a becsület
betonoszlopait. Azóta, amióta a szeretet
megváltó hatalmában
reménytelenül reménykedem.

Megkésett ars poetica

Ma már megvagyok a szférák zenéje
és lány költészete nélkül, hiszen
a világ érdekel, a körülöttem lévő tárgyak,
dolgok érintkezése a szabad levegővel.
Az emberi mozdulat, a szertelen
kakukkfiókák növekedése,
ösztöne a megmaradásért.
A bebábozódó hernyók lepke suhanása.
Az emberré válás kötelessége,
felnövekedése és felelősége.
A méhrajok kirepülése, virágorzása,
táplálék gyűjtése, kommunikációja
a bajba jutottak megsegítésére,
megmentésére. A társadalom

moszkító csípése: bomlása, erjedése,
kialakulása, torzulása, megmenekülése.
A romboló erők miéértje, tapadása,
terjedése, megelevenedése.
A hullákból táplálkozó sakálok
haszna és haszontalansága.
Az agy fensőbbiség-tudata,
ha fölülemelkedik az agyatlanok
esztétikáján, erkölcsén, magatartásán,
ösztönös metodikáján:
A gög és a felelőtlenség örök bányúságán.
Az ártatlanság érdekel,
a tudat alatt is meglévő szeretet és gyűlölet.
A szándék, amely ha kell, és ha érdemes,
alattomosan öl, megszarol, kihasznál,
megsemmisít. Az uralkodás, a fensőbbiség
kierőszakolása. A zsarnokság, a kínvallatás
kéjvágya, kielégülése, öröme. A szó,
amellyel becsapjuk testvéreinket és el-
altatjuk gyanakvásaikat, félelmüket.
A totális átverés, hogy önös érdekünk
és életünk boldogabb legyen,
mint a kígyó sziszegése és Isten
szigorúsága és igazságtalansága,
amikor végleg kiűzetünk ebből
a vértől pirosuló
földi paradicsomból.

|

Helyzetkép

—

|

—

—

|

Talán szeretnek még engemet

Talán szeretnek még engemet
az emberek, hiszen
köszönnek, szólnak hozzám,
kezet szorítanak velem és
kérdéznek ezt-azt a hétköznapokról,
míg én a zuhogó esőcseppek
kopott tükrében
bámulom az arcukat,
ahogy sietve átkelnek
a város lucskos útjain,
egykedvűen orrukhoz igazítva
a turbékoló galambok
fölröppenő illatát.
Talán szeretnek engem az emberek,
mert esténként, tiszta szívvel,
velük együtt figyelem
a mélyülő éjszakát.
Figyelem a fényesedő csillagok
öszülő bánatát:
a tétova léptű szabadság
önfeledt reményeit.

Már hallom

Már hallom,
sírnak a jegenyék,
és kopog az őszi eső,
pedig még nyár van,
kristálytiszta ragyog a Nap,
és mint újszülött bárányon
az első simogatás,
még lanyhán hullámzik a szél.
Lezárt szemhéjam alatt,
akár a leeresztett redőny mögött,
még jólesik a csönd,
és az árnyék,
amely elnyeli minden
tisztátlan gondolatom.
Mégis,
szívemben egyre hallom,
sírnak a jegenyék,
és kopog, kopog,
közeledve,
az őszi eső.

Helyzetkép

A múltó idő tavaszi-őszi lombja ez itt
mindig ugyanúgy
ugyanannyiszor
ugyanabban a szerepben
míg le nem válik Naprendszerünkről
De aligha már
hiszen
repülni képtelen madár
amikor a tenger felől
a forró
sivatagi szél
alámerül
hogyan leváljon madár lényegéről

A részletek is a régiek:

Homok és hullámhegyek
melyek atomjait széttörni
többé már nem lehet
hiszen halhatatlanok
mint az évezredekkel
évmilliókkal ezelőtt kidőlt
és szénné vált fák között
az eljövendő holnap
hogyan minden újból s újból
ismételhető legyen veletek
mai s holnapi színészi lelkek
ti megfáradt kerubok

Tehetetlenül

Baranyi Ferencnek

Szippantás a friss levegőbe.
Lélegzetnek ez volt az utolsó,
hiszen a fákra települő levelek
malackodó tánccal riasztanak,
s a virágok
fagy-csípte bokrait otrombán
bevilágító utcai fények
barnára sötétítik dércsípte arcomat.
A szerelmet fölmelegíteni már nincs időm.
Tükröm sincs,
hogy megfigyeljem
távolodó arcomat,
ahogy tehetetlenül
haldoklik a szív,
s vakrozsdaként rágja éveimet
a szárguldo idő.

Ebben a lábvizes éjszakában,
az első őszinte szó
a párálló Hold felé,
begombolja majd a szív
tágabb üregét
és vastag pántot szorít az érdek
palástja fölé,
hiszen a kor,
ha nem kedvez
igaznak
és jónak,
a valóságról
hallgatni többé
nincs jogom.

A köz- szabadságáról

A polgári demokrácia a pénz diktatúrája,
ezért a polgári demokrácia és a köz- szabadsága
minden látszat ellenére
nem édestestvérek.

Hiszen a szabadság annyiféle,
ahány lélekben megszületik,
ahány kultúrában felnövekedik,
mert a vágyak sokasága
millió s millió sejtben él, élösködik,
növekszik, terebélyesedik,
széthányva dolgait,
mint permetlé,
amikor esőként szétterül
betakarva sok
kiteljesedni vágyó emberszívet,
melyet elviselni
ön-ön szabadságunk
megőrzése mellett
alig-alig lehet.

A polgári demokrácia
csak alkotó eleme lehet
a köz- szabadságának,
mert lefokoz, eltorzít,
önmegtagadásra szólít fel
a gazdag
kisebbség nevében.

A polgári demokrácia,
bárhogy is dicsérjük, uralom
s ha uralom
diktatúra is egyben,
melynek a köz- szabadságához nem volt
és soha nem lesz igazán köze.

Nem akarjuk

Eső után világ-vörös szivárvány.
Ólommerce egy tulajdonul átvett világ felett.
Transzparens-légbuborék.
Ákombákóm a tar koponyán. A sárkány
gonosz fejéből kiömlő bányatűz.
Modell a tonzúrás vereség
elviselésére, játékszólamára.
Mégis hűek vagyunk a sárkány
mind a hét fejéhez, hiszen nem hiszünk már
a szeretettől átitatott testek
mindent megoldó képességében.
Nem hiszünk a mindennapokra meghirdetett
csodákban, léleklemelegítésben,
ujjonghatunk bár
a poklokétól eltérő gyönyörök erejével,
a tűzokádó sárkány mind a hét fejét
soha, semmikor nem tudjuk
és nem akarjuk levágni.

Egy adott és képtelen világ

Ha szeretetünket
már csak a számjegyek határozzák meg
és szerepünk szerint hozzáépítjük
a megfelelő harmóniát,
a kimódoltság bonyolult, összetett módszerét,
a valóság már-már alig érzékeli
a szívünkben végbement változásokat
egy adott és képtelen világ
törvényszerűségei szerint.
Ilyenkor vonzódásunk
összegéből levonjuk az önzetlen és lelkes
barátok részvétlen tartózkodásait,
amely sohasem olyan kíméletlen,
mint az önzetlennek elképzelt szerelem.

|

Majd az általunk felajánlott szeretet értékét
felszorozzuk a célszemély
legbosszantóbb, legrútább tulajdonságaival
és az előnyösebb árucseré érdekében
arcunkra öltjük
az őszinteségünket elfedő
nagyképű nevetést.

|

A gyûlölet kora

— —

|

—

—

|

A gyûlölet kora

ellenfeleink hullája felett
összetartó kötelék
a gyûlölet
mert a gyûlölet mindig valakire vagy
valamire irányítható
õsi hagyomány: öröm és vigasság
köret a mindennapokhoz
amely
védekezésként színtelen
és szagtalan létezés
semmihez sem hasonlítható
önérzetemelkedés

Való világunk

Merész álmaink után
való világunk csupán
egy véletlenül föllelt népakarat
pofátlan átverése. Afféle
agyomosás az emberi értelem
végtelen tengerében.
Olyan, mint egy recsegõ készülék,
amely a szív alatti rezgést
fényérzékeny szalagra írja.
Olyan, mint a feketekávé
ízésítésére használt mokka-cukor,
mint a plüss-szerû szövet,
amelyen Micimackóval ugrálhat a kisgyerek,
mely inger-dús környezetünkben
olyan édes, édeskés kép(zet),
akár a szerelmeskedés közben kimondott,
kinyögött hangutánzó szó.

Szindbád utolsó beszéde

Nem vagyok nagyon erős, mert mi volna,
ha nagyon erős lennék s titkolt érzelmeimet
pofonok számával erősíteném?
De nem vagyok egy Arnold Schwarzenegger,
sem egy Bruce Lee, így erő alkalmazása nélkül
szeretném megnyerni magamnak
a szerelmet, a barátságot, szóval mindazt,
ami még fontos rövidre szabott életemben.
Ilyenformán minden nagyon egyszerű!
Hiszen kopásálló érzelmeim jobbik része
ördögszekéren utazik, s jobbra-balra dülöngél,
ahogy a hepehupás út gödrei dülöngetik.
A rosszabbik része pedig sebeim begyógyítása után
áhítozik, hogy az erkölcs iránti immunitását megőrizze,
amikor az a szív mélyéből majd fölfakad.
Ekképpen öröklétem százéves varjúmelle
talán ehető lesz és egy
nagyadag félreértés elkerülhetővé válik ebben
az olajtócsákkal szennyezett,
istenektől földre köpött,
háborgó óceánban.

Összefüggéseink

A ragadozó kéz, azáltal válik fontossá,
hogy megfog valamit,
kettévág, felemel, ellök, eltaszít,
kinyit, bezár, fúr, farag,
épít vagy romból. A csupaszkodó száj, azáltal,
hogy sóhajt, beszél;
mondatot fűz, lélegzetet vesz,
trombitál, csókol,
nyersanyagot küld
a követelőző sejtek populációinak.
A türelmetlen láb azáltal, hogy cipeli
testünk tömegét, bukácsolva
a makacs köveken,
a fölfrissült mezőkön, fás dombokon,
hófödte hegyeken. A kíváncsi fül azért,
hogy méltósággal hallgassa
élők és holtak távolodó szuszogását:
A hűtlenek és a hűségesek diszharmóniáját.
A zsugorodó ujj azért, hogy türelemre intsen.
A tépőfog azért, hogy belemarjon a hús szövetébe.
A korgó gyomor azért,
hogy a bomló atomok
megemészttve hulljanak
a görbülő belek útjain át a szabad levegőre,
táplálva a kukacok, bogarak végtelen seregét:
Bábjaik egy eljövendő időnek.

Amint az lenni szokott

Az ember minden korban
tájékozódási pontot keres önmagának
hitben, eszmében, hűsvér alakban.
Egy vezért, aki mint ő, ha tehetné,
nem lenne gyáva a megkísértésben,
a megvalósulásban.
Aki álmában, hősként, napóleoni
vágyakat dédelgetne, miközben
egy szelíd és jóságos János bácsi
eszményképét rajzolná föl népe tudatában,
aki halála után majd fölmagasztosulna
hibái és bűnei ellenére,
amint az lenni szokott a mindig
mindent megbocsátó emlékezet
tündéri rejtekében. Aki olyan, mint ő:
átszellemült, bolond igehirdető.
Aki éppen olyan kétségek között,
kisszerűségétől elbizonytalanodva
hisz csak a túlvilági paradicsomban,
de aki mégis mindig kezét csókol
a megbizonyosodás előtt
a legbűnösebb Keresztapának.

A Vezér és az Ő aurája

Amikor az elvakult hit
betonkoszorújától körül öelve
meglátom a pulpituson
azt a férfinak kissé
jelentéktelen alakot
aki történelmi szerepének tudatában
a látszatszerénység köntösében
a hitsorsosok vakbuzgó bölcsességével
zengi hazaszeretettől csöpögő
szólamait

azonnal elájulok akár
a középkorú úriasszonyok
és a már kellő évekkkel bíró
nagymamák akik
időnként kezet csókolnak neki
és az a néhány jól nevelt
honleány aki
apácának készül
márpedig mindez
jó ízlésem ellenvaló
és a jövőmre nézve
kicsit elbizonytalanít

Kést és virágesőt

Amikor a hazug szavak
szóvirága fülelmen fönnakad
és a bizalom
megrendül szívemben
védekezésül
ismeretlen tárgyakat és arcokat
szorítok magamhoz:
kést és virágesőt
esővízre szomjazó madarat
és egy apró vadállat szeméből
kitekintő
távolba vágyó végtelent

Sziszüphosz gondolata hégymenetben

A köszikla
csak izmaimnak
büntetés,
a szívemnek soha,
hiszen a büntetés lényege
nem a beteljesületlen,
hanem a valóra vált álom,
amelyről hamar kiderül,
hazugság volt csupán;
üres,
és hiábavaló.

Én azt hiszem

Én azt hiszem, hogy a jóképű adóellenőr
testvérem lehetne már, és a főpostán dolgozó,
szivaccsal bélyeget ragasztásra elővizező
enyhén bajszos hölgy is. Mégis,
inkább a porhintő szél testvére leszek
és a rosszul öltözött őszi fáké.
De leginkább a Szentháromság-téri
szobor előtt térdeplő emberé,
amikor a Hivatal galambürülék
plasztik bombái alatt elsétálok majd,
hogy guanóból rakjanak csillagot váll-lapomra
a röpködő madarak
ha rálépek a járdaszélre,
hogy ne csak a porhintő szél testvére legyek
egy pokoli gépezet homlokerében.

Lapáttal a kezemben

Márványmerevedéssel
végtagjaimból kiszalad a vér
míg szürke meztelenségemmel
állok a virágok előtt
bénán és esetlenül
s főként magányosan
ebben a szemérmetlen sokadalomban
lapáttal a kezemben
a többre hivatottak tudatával
mint egy másik világból idecsöppent
úrhajós aki nem odaérkezett
ahová célját kijelölték:
Egyre árvábban s tehetetlenül
a báméskodó tekintetek tengerében
ahol mint fuldokló
tiltakozva a sorsom ellen
immár büszkén emelem fel
jelzőlámpaként pirosuló
bozontos fejemet

Álom

Pulpituson állok.
Nézem az eget.
Kék. Kék.
Néhány felhő.
Borul.
Tátott szájüregemben
Napfény:
Tűzokádó magány.

Süketek párbeszéde

Mikor nincs kérdező,
nincs felelet.
A süketek párbeszédének,
mint a partra vetett halaknak,
csak bûze van,
hiszen a kézjelekből
egyértelműen kiolvasható:
Nekem volt, van s lesz,
a józanész ellenére is,
mindig igazam!

Egy kérdés felvetése

Mond te gödörtől gödörig
csontvázal táncoló
széttöredezett tekintet
Te félszegen álldogáló
megsérült indulat;
amikor munkából hazaérkezel
hányszor és hányszor
érintheted meg olyan büszkén ezt a földet
mint az aki sok-sok éve
hűtlenül elhagyta otthonát
és most úgy közeledik feléje
mint akinek nem kell
szégyellnie a világ mocskától elázott
arcát pedig Te jóban és rosszban
mindig itthon maradtál
sárban és mocsokban
szertelenül átkúszva
az időtlennek tűnő rendszerek
bozótos kapuján?

Szereptévesztés

A falon képek árnyéka:
Kifakult csendéletek
vonzása a múlt időben,
s intő jelek: Nagyon jók legyetek!
Vigyázzatok! Olyan kopár a szív!
A félig üres szobából lassan eltűnnek
szereplők és szerepeltetők,
mint a Nap, amikor este van,
majd megfojtjuk egymást
szeretkezés után,
pedig csak a virágokat akartuk
megöntözni lefekvés előtt.

Ha csak....

Ha már csak annyit jelent a szó,
hogy: átverés,
átejtés, bárhol, bármikor,
sohasem azt, hogy: irgalom;
amikor azt dübörgi a szív
hogy: szemet szemért,
te támadást indító
tortúra-pillanat!
és soha senkinek
szívből fakadó
jó szót, akkor már élni sem jobb,
mint hallgatni a sírban
odalent,
mert a könnyörtelenség eltaszít magától,
mint egy idegent.

Ha csak annyit jelent a szó:
Átverés, átejtés és
sohasem irgalom,
nem érdemes már élni sem.

|

—

—

|

|

Tanulmány a szerelemről

— —

|

—

—

|

Nem tudom

Nem tudom, sűrű álmaimban látott
dolgok megtörténtek-e már velem
valahol vagy csak agyam
komputere tördeli össze
éjszakánként visszapörgő
nappalaimat, hogy a gondolatok
atomjaival kimerevült képek
szétszórják a valóság törött cserepeit,
egy összerakhatatlan világ
törvényszerűségei szerint, hol a szív,
a szív piros fényeivel kutatom
tested zajtalanul áramló tereit
és tünékeny tekinteted fáradt nyomait,
amikor a szerelem fehér
kapuja előtt sötét szakadék mélye
dől rám, mint az univerzum faláról
lepörgő magány. Néha károgó varjú csőréből
dió koppan a fejemen. Néha
kibuggyan a vér buja vágyam takarója mögül
és vacogok, mint a tél leheletétől elhidegült
anyag s lélek, hiába keresem
ifjúkorom hajdani melegét:
nincs már lobogó tűz,
nincs már erdőt s mezőt letaroló lávafolyam,
hiszen minden álomban ott szorong már a valóság
fekete korma a szerelem kóbor
fehértésége alatt.

Szerelem

Mintha elveszett volna, mégis
visszatér egy-egy tétova délután
és fogva tart, bár szívesen elfelejteném
ijedten terítve hideg csontjaimra
zsírral bélelt bőrköponyegemet,
félelemmel gondolva mindarra,
ami elmúlt, elveszett, nem sikerült.
Száraz gégém egy csöpp víz után
sóvárog, hiába ha a szívem
szivattyúként pumpálja sejtjeimbe a vért.
Mint süllyedő hajó orrába szökkenő
tengerár lezuhanok a mélybe
s megadom magam a kiterjedt térnek.
Célba futó sugárúton haladok
makacsul figyelve fényeit,
egy asszony testét szorítva
karjaim közt, mert elmerülni nem tudok már
nélküle, hiába lök partjai felé
a parttalan sötétség.

Negyven év után

A szerelem negyven év után
már olyan, mint a szeretet:
csendes, alig észrevehető,
mert olyan megszokott már,
akár a tekintetünkre kövült valóság.
Olyan föloldhatatlan egymásrautaltság,
mint az éppen soron következő ölelkezés előtt
eljátszott szerep, amely után
már csak a test lomtalanítása,
kiürülése a fontos, ahogy kerengünk
vágynak végtelen tengerében.
Olyan megmagyarázhatatlan összetartozás,
amelyről vannak ugyan fogalmaink,

de amelyek mégsem tudják
pontosan kifejezni
két megfáradt szív szeretetét.
Így csak a szinonimák és hasonlatok
dzsungelében bolyongunk
egymás mellett, egymáshoz közel,
mint két távoli tájról érkező
egyszerre konduló harangszó.

Tanulmány a szerelemről

A szerelem lényegét
csak akkor értheted meg igazán,
ha már megismerted a töredező test
könnyű dőlésszögét
és a haldokló szív
puha hajlatainak pontos méretét.
Ezért nyomos ok, mindennap,
egy minden eddiginél nagyobb
és kitartóbb szeretkezés,
a forró test egyre érettebb,
szélesebb ívű mozdulása,
hogy percről-percre
érezhetőbbé váljon
az együvé tartozás
öröme a hétköznapiakban,
és ünnepeken az elmúlástól való félelem
föl-föltoluló fájdalma
a szerelem és a szeretet
egyre szélesedő folyóinak
habzó fodrai közt.

Tengerre vágytam

Mindig tengerre vágytam
s még a partot sem értem el,
csak távoli szirtről láttam
nyugvó habjait,
pedig már kamaszszívvel
a hawaii nők fűszoknyáit akartam látni,
virággal koszorúzott homlokukat
partra érkezés után,
és szerelemmel telt szívüket
magamhoz ölelni,
elfeledve mindent egy csendes
éjszakán.
Azóta is,
kielégületlenül élek itt,
Európa vén tölgyei,
fenyő- és nyírfái közt,
paplanként magamra terítve
a búzaföldek sárguló örömet, bánatát,
ezer év óta itt kóborló
őseim szellemét.

Utolsó vers

Elöttem öltözöl fehérbe.
Hideg kezeddal nyúlsz felém,
mint csikorgó műszer.
Hulló könnyed
dermedt eső,
sötétben üvöltő gyereké,
pedig kiáltani már nem érdemes.
Csak ez az éjfél ilyen,
és ez a múltó szerelem,
a valaha forró ajkú,
pogány,
óriás.

|

Már születnem kéne újból
szûz anyaméhbõl,
a tiszta égre nevetve,
hogy asszonytested
törhessem újra,
hogy feledjem legalább
ezt a rettegõ zokogást.

De fehérruhájú már minden.
Fehérruhájú a táj.
Fehérek a cserepek.
A Hold is alig látható,
pedig ölelkezhetnénk még szépen.

Tartalom

Panel-proli, őszi tájban

- Azt mondták / 7
A múltó idő számvetése / 9
Ennyi volt / 10
Döbrögi sirató / 10
Ropogó utcazajban / 11
Az Úr és Mózes párbeszéde a Sinai hegyen / 12
Szabálytalan ima / 13
Panel-proli, őszi tájban / 14

Négyzetrács

- Valami nincs rendben, ebben a Paradicsomban / 19
Nem tudom, mi ez / 20
Lassan lepörög szívünkről / 21
Élőbeszéd / 22
Te és én / 23
Megpróbálom / 24
Négyzetrács / 25
Maga sem tudja / 26
Azóta hiszek / 26
Mégkésett ars poetica / 27

Helyzetkép

- Talán szeretnek még engemet / 31
Már hallom / 32
Helyzetkép / 33
Tehetetlenül / 34
A köz- szabadságáról / 35
Nem akarjuk / 36
Egy adott és képtelen világ / 36

A gyűlölet kora

- A gyűlölet kora / 41
Való világunk / 41
Szindbád utolsó beszéde / 42
Összefüggéseink / 43
Amint az lenni szokott / 44

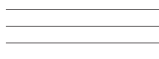
A Vezér és az Ő aurája / 44
Kést és virágcsőt / 45
Sziszüphosz gondolata hegymenetben / 46
Én azt hiszem / 46
Lapáttal a kezemben / 47
Álom / 47
Süketek párbeszéde / 48
Egy kérdés felvetése / 48
Szereptévesztés / 49
Ha csak.... / 49

Tanulmány a szerelemtől

Nem tudom / 53
Szerelem / 54
Negyven év után / 54
Tanulmány a szerelemtől / 55
Tengerre vágytam / 56
Utolsó vers / 56
Tartalom/ 57

Készült 300 példányban

Ez a

példány

<http://www.zfuzetek.fw.hu>

ISBN 963 229 117 4

ISSN 0866-4420

Felelős kiadó a szerző
Felelős szerkesztő Tabák András
2005 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza
Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság